KUTAFASIRI MAANDIKO YA UNABII

Lessoni ya 8 kwa ajili ya tarehe 21 Novemba, 2026

“Kisha, akianzia na Musa na Manabii wote, aliwafafanulia mambo yanayomhusu yeye mwenyewe katika Maandiko yote.”

(Luka 24:27)

Wakiwa njiani kuelekea Emau, Yesu aliwafundisha wanafunzi wake wawili Biblia. Hatujui maudhui yake yote, lakini tunajua mbinu aliyotumia kutoa mafunzo hayo yenye nguvu ya Biblia ambayo yaliwasha mioyo ya wanafunzi wake.

Ni njia gani bora ya kujifunza Maandiko na kushiriki ujumbe wake?

Katika somo hili tutatathmini mbinu kadhaa muhimu za kujifunza Biblia ambazo zitatufanya tuweze kushiriki ujumbe wake kwa uaminifu na kwa ufanisi.

- Kufasiri Biblia kwa kutumia Biblia
- Muktadha wa Kihistoria
- Muktadha wa kitamaduni
- Muktadha halisi
- Fahamu maana ya maandishi
- Mafunzo ya Biblia ya Kimandhari

KUTAFASIRI BIBLIA KWA KUTUMIA BIBLIA

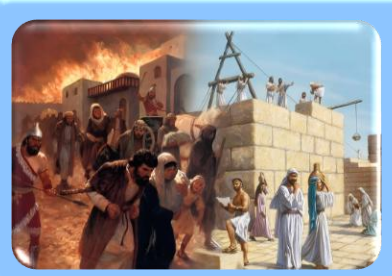
"Kwa maana amri lazima iwe juu ya amri, amri juu ya amri; mstari juu ya mstari, mstari juu ya mstari; hapa kidogo, na pale kidogo" (Isaya 28:10)

Biblia ndiyo mkalimani wake bora.

Inafasiriwa katika maandishi yake mwenyewe

- Kwa mfano, Danieli anaelezea maana ya maono yake kwa kusema kwamba wanyama aliowaona ni falme (Dan. 7:3, 17)

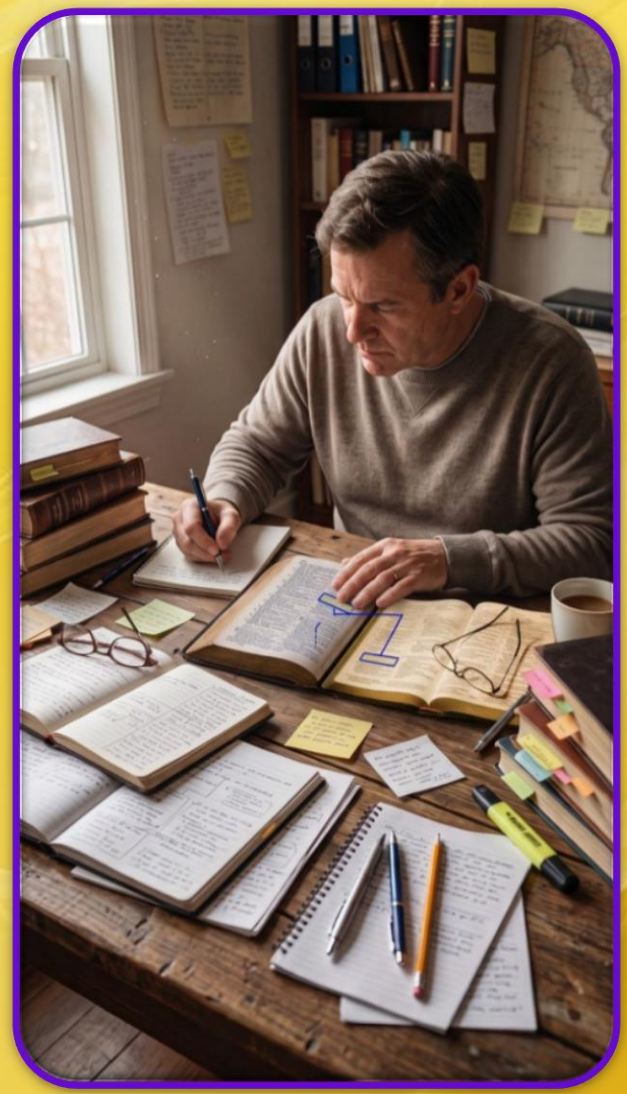
Imetafsiriwa na nabii mwingine

- Ezra alifasiri maana ya miaka 70 ya unabii wa Yeremia (Yer. 25:11-12; 2Nya. 36:22-23)

Agano Jipya linafasiri Agano la Kale

- Mathayo alitafsiri kuzaliwa kwa Yesu kama utimizo wa unabii wa Isaya (Isaya 7:14; Mathayo 1:22-23)

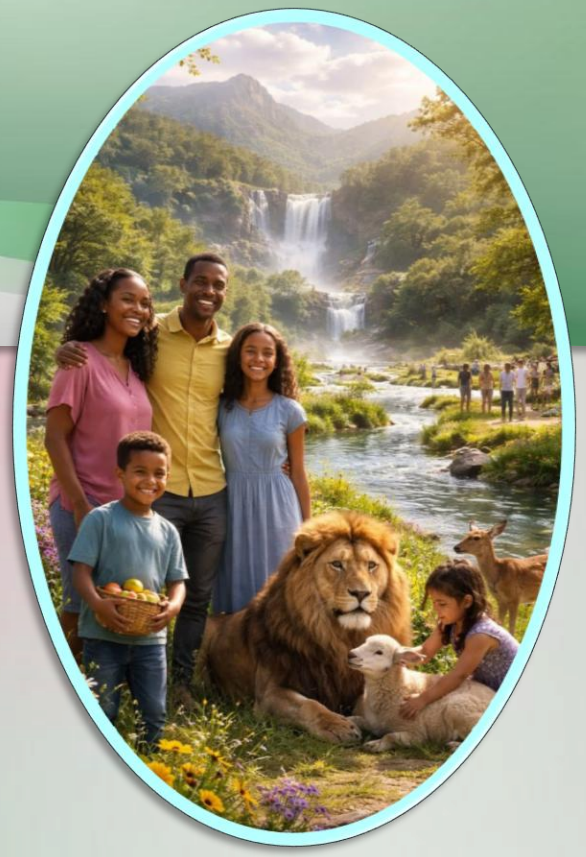

KUTAFASIRI BIBLIA KWA KUTUMIA BIBLIA

Yesu hakutafsiri tu Agano la Kale, bali alilipa maana yake ya kweli, akizidi maana yake halisi.

AGANO LA KALE	UMESIKIA...	AGANO JIPYA	NINAKWAMBIA...
Kutoka 20: 13	Usiue	Mathayo 5: 21-22	Usikasirike wala kumtukana mtu yeyote
(Soma Kutoka 20:14)	Usizini	Mathayo 5:27-28	Usimtazame mwanamke kwa tamaa
Kumbukumbu la Torati 24:1	Mpe mwanamke huyo cheti cha talaka	Mathayo 5:31-32	Talaka inawezekana tu kwa sababu ya uzinzi
Mambo ya Walawi 19:12	Usitoe ushahidi wa uwongo	Mathayo 5:33-34	Usitumie lugha chafu kamwe
Mambo ya Walawi 24:20	jicho kwa jicho na jino kwa jino	Mathayo 5:38-39	Usimpinge yule mwovu
Mambo ya Walawi 19:18	Mpende jirani yako	Mathayo 5:44	Penda adui zako

MUKTADHA WA KIHISTORIA

"Hapatakuwapo tena huko mtoto mchanga wa siku chache, wala mzee asiyetimiza siku zake; kwa maana mtoto atakufa mwenye umri wa miaka mia moja; bali mwenye dhambi mwenye umri wa miaka mia moja atalaaniwa." (Isaya 65:20)

Je, watoto watakufa na je, kutakuwa na wenye dhambi katika dunia mpya? (Isaya 65:17-20)

Ikifasiriwa kwa kuzingatia unabii wa kiapokaliptiki wa Agano Jipya, unabii wa Isaya si wa kushangaza tu, bali unapingana (Ufu. 21:1-4).

Lazima tuelewe kwamba muktadha wa kihistoria wa Isaya ni jambo moja, na ule wa Ufunuo ni jambo jingine. Isaya alizungumza kuhusu wakati ujao wa Israeli wakati ilipomkubali Masihi. Hata hivyo, katika wakati wa Yohana, Israeli walikuwa wamemkataa Masihi. Muktadha ulikuwa umebadilika.

Ikiwa Israeli ingemkubali Masihi, kungekuwa na mabadiliko makubwa: ukombozi na mabadiliko ya Dunia na wanadamu yangeanza hatua kwa hatua. Watu watakatifu wangeishi muda mrefu kama miti. (Isaya 65:22), na wanyama watakuwa na uchokozi mdogo katika nchi takatifu (Isaya 65:25).

Kisha, mwishowe, wafu watafufuliwa na kifo hakitakuwepo tena (Isa. 26:19; 25:8). Ni sehemu hii ya mwisho tu ya unabii wa Isaya ndiyo itakayotimizwa kihalisi, kwa kuwa haitegemei uamuzi wa Israeli.

MUKTADHA WA KITAMADUNI

"Ndugu na dada wote waliopo hapa wanakusalimu. Salimianeni kwa busu takatifu." (1 Wakorintho 16:20)

Katika Milki ya Roma, kama ilivyo katika maeneo mengi leo, kusalimiana kwa busu kwenye shavu lilikuwa jambo la kawaida. Katika muktadha huo wa kitamaduni, ushauri wa Paulo ulikuwa mzuri (1 Kor. 16:20).

Hata hivyo, katika utamaduni wa Kijapani – kwa mfano – mgusano wa kimwili hadharani kwa ujumla huepukwa, kwa hivyo kwa kawaida husababisha mshangao, ajabu au usumbufu kwa watu wengi.

Salamu ya Waingereza na Wasaksoni

Salamu za Thai

Salamu ya Kitibeti

Salamu za New Zealand

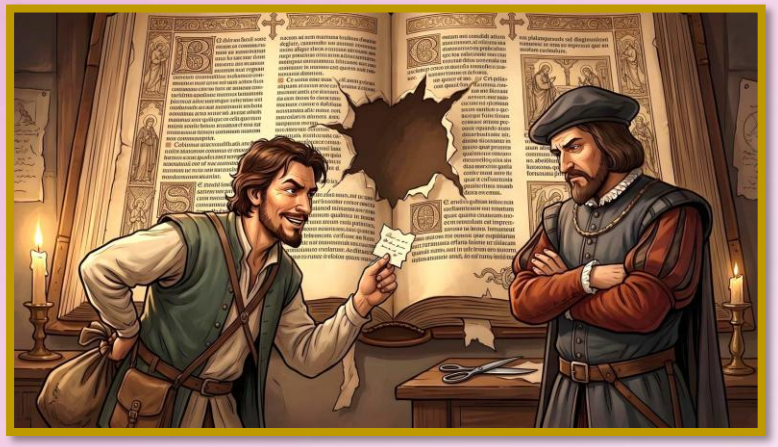
Kwa kuwa, katika muktadha huo wa kitamaduni, kufuata ushauri wa Paulo kutasababisha kukataliwa miongoni mwa watu, lazima tutumie ushauri wake kwa kuubadilisha ili uendane na muktadha wao.

Iwe tuko Japani, au mahali pengine popote ulimwenguni, hebu tusalimiane kwa salamu inayofaa kitamaduni, na hivyo kuonyesha upendo wetu wa kindugu.

MUKTADHA HALISI

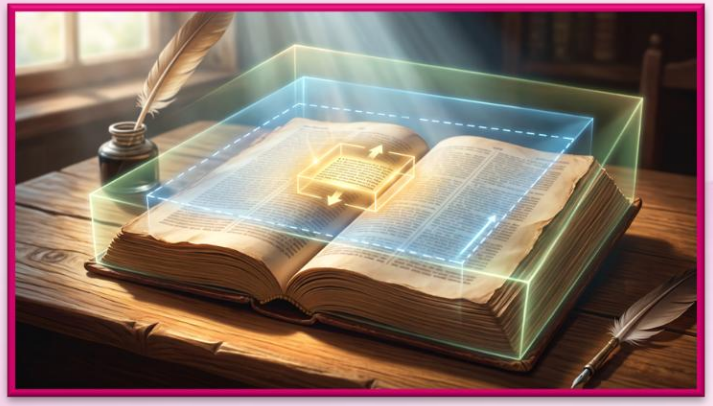
Akamwambia, "Ikiwa wewe ni Mwana wa Mungu, jitupe chini. Kwa maana imeandikwa: 'Atawaamuru malaika wake juu yako,' na, 'Mikononi mwao watakubeba, usije ukajikwaa mguu wako kwenye jiwe.'" " (Mathayo 4:6)

Usemi maarufu unasema kwamba "andiko lisilo na muktadha ni kisingizio." Kwa maneno mengine, kutumia kifungu peke yake kunaweza kusababisha tafsiri ya kibinafsi inayofaa mapendeleo yetu wenyewe na kwa ujumla iko mbali sana na mafundisho sahihi ya Biblia.

Muktadha wa kifungu cha Biblia ni nini?

Muktadha wa karibu unajumuisha mistari iliyo kabla na baada ya kifungu. Muktadha mpana ni sura ambapo maandishi yanapatikana. Tunaweza kupanua zaidi muktadha kwa kuzingatia kitabu kizima ambamo kinaonekana.

Zaburi 91:11-12 inazungumza kuhusu ulinzi wa Mungu dhidi ya hatari za nje. Kwa kuitoa nje ya muktadha na kuinukuu kwa njia isiyo kamili, Shetani alijaribu kumfanya Yesu ajitie hatarini kwa makusudi kwa kutumia andiko hili kama kisingizio (Mathayo 4:6).

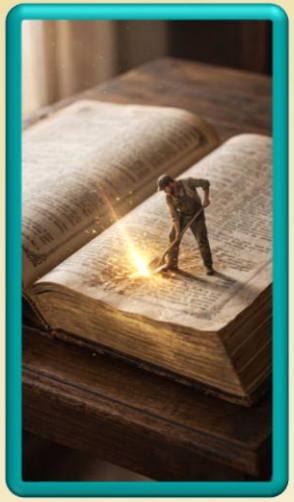

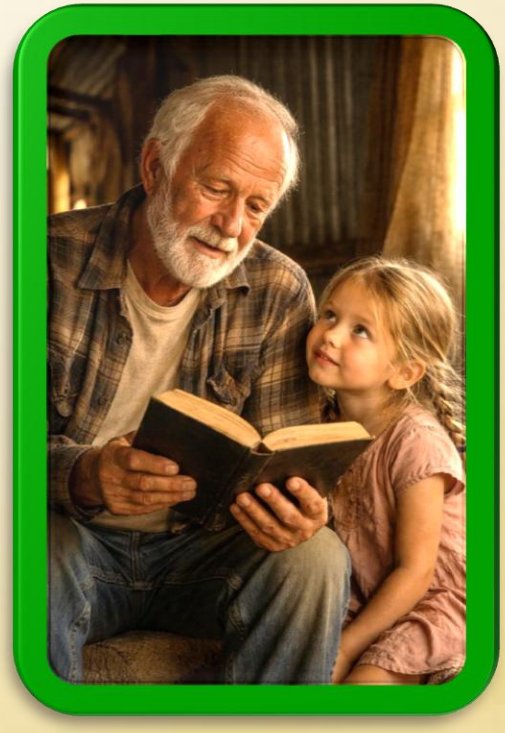
"Ili kudumisha mafundisho yenye makosa au mazoea yasiyo ya Kikristo, wengine watashikilia vifungu vya Maandiko vilivyotenganishwa na muktadha, labda wakinukuu nusu ya mstari mmoja kama uthibitisho wa hoja yao, wakati sehemu iliyobaki ingeonyesha maana kuwa kinyume kabisa. Kwa ujanja wa yule nyoka wanajikita wenyewe nyuma ya matamshi yaliyotenganishwa yanayofafanuliwa ili kukidhi tamaa zao za kimwili. Hivyo ndivyo wengi hupotosha neno la Mungu kwa makusudi. Wengine, walio na fikira tendaji, hukamata sanamu na alama za Maandiko Matakatifu, wanazitafsiri ili ziendane na dhana zao, bila kujali ushuhuda wa Maandiko kama mfasiri wake, na kisha wanawasilisha maoni yao kama mafundisho ya Bibilia.

EGW (The Great Controversy, p. 467)

GUNDUA MAANA YA ANDIKO

" 'Imeandikwa nini katika Sheria? alijibu. "Unaisoma vipi?" " (Luka 10:26)

Wakristo wote wanapaswa kuelewa Biblia wenyewe. Biblia iko wazi vya kutosha kwa watu wote kuelewa njia ya wokovu, lakini ni changamano vya kutosha kuendelea kuwapa changamoto watu wenye akili kali zaidi. Maandiko ni hazina isiyo na mwisho ya maarifa ya wokovu ambayo hayawezi kamwe kutumiwa kikamilifu.

Lakini kila tafsiri sahihi ya maandishi ya Biblia lazima ifuate kanuni fulani:

- **Lazima tuelewe maneno ya maandishi (ikiwezekana, kwa kutumia lugha za awali au tafsiri tofauti)**
- **Zingatia mazingira yote ya kifungu (ya kihistoria, kitamaduni na fasihi)**
- **Linganisha na vifungu sambamba (kama vile Vitabu vya Injili), au vifungu vinavyoshughulikia mada sawa**
- **Tafsiri ya mwisho lazima iwe kulingana na mafundisho ya sehemu nyingine za Biblia.**

MAFUNZO YA BIBLIA YA KIMANDHARI

"Akawafafanulia maandiko yalivyosema kumhusu yeye, akianzia na maandiko ya Musa na kupitia maandiko yote ya manabii" (Luka 24:27 SNT)

Kwa Mkristo, kujifunza Biblia si jambo la hiari. Lazima sikuzote tukue katika kujua mapenzi ya Mungu, tukijiruhusu kuongozwa na Roho Mtakatifu katika kujifunza Neno Lake (Yohana 16:13).

Zaidi ya hayo, lazima "tuwe tayari sikuzote kumjibu kila mtu anayewauliza sababu ya tumaini lililo ndani yenu" (1Pet. 3:15).

Kujifunza Biblia kimaudhui kutatupa uwezo wa kuwasilisha ujumbe kwa wengine, iwe ni kwa kuongoza mafunzo ya Biblia au kuhubiri Neno.

Pia ni muhimu kudumisha mtazamo wa unyenyekevu ili kufaidika na maarifa ya kibiblia ya watu wengine ambao tunaweza kujifunza kutoka kwao.

Ingawa hatujui maudhui yote, tunajua kwamba Yesu aliwafundisha watu wawili Biblia kuhusu kazi Yake ya Kimasihi kulingana na vifungu mbalimbali vya Biblia (Lk. 24:25-27.).

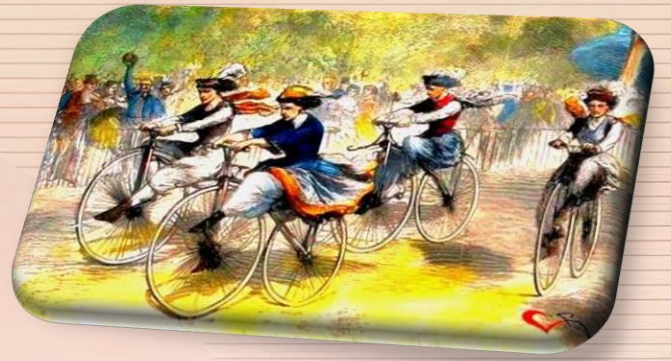

“Baadhi ya vifungu vya Maandiko, kwa kweli, viko wazi sana kiasi kwamba haviwezi kueleweka vibaya; lakini kuna vingine ambavyo maana yake haiko dhahiri, ili ionekane kwa mtazamo wa haraka. Maandiko lazima yalinganishwe na Maandiko; lazima kuwe na utafiti wa kina na tafakuri ya uvumilivu. Na kujifunza huko kutalipwa vizuri. Kama vile mchimbaji anavyogundua mishipa ya chuma cha thamani iliyofichwa chini ya uso wa dunia, ndivyo atakavyofanya yule anayetafuta kwa bidii Neno la Mungu kama hazina iliyofichwa, atapata kweli za thamani kubwa, ambazo zimefichwa kutoka kwa mtazamo wa mtafutaji mzembe.”

EGW (Wito Wetu Mkuu, Julai 18)

KIAMBATISHO: KUFASIRI MAANDISHI YA ELLEN G. WHITE

Tunapojifunza maandishi ya Ellen G. White, lazima tufuate miongozo ileile kama tunapojifunza maandiko ya Biblia.

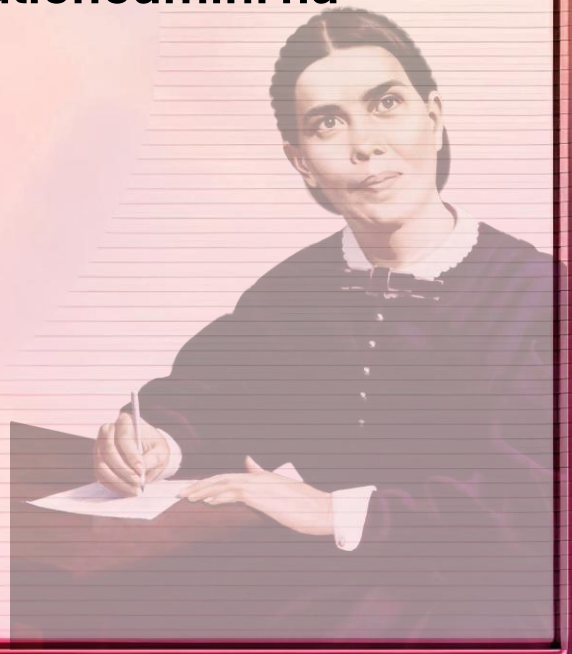
Taarifa kama vile "Pesa zilizotumika kwenye baiskeli na mavazi na vitu vingine visivyo vya lazima lazima ziwajibike." (TM 398), lazima ieleweke katika muktadha wa kihistoria (bei ya baiskeli mwaka 1890 ilikuwa sawa na mshahara wa miezi kadhaa).

Kutumia aya zilizotengwa nje ya muktadha wake wa fasihi humfanya Ellen aseme kile ambacho hakukusudia kusema, au kutetea hoja ya mafundisho kinyume na kile alichoamini na kufundisha.

Kabla ya kufikia hitimisho, lazima tujifunze kila kitu alichofundisha kuhusu mada mahususi, na si kutegemea tu nukuu chache.

Kwa upande mwingine, lazima tujiulize: Je, kweli aliandika kile ninachoambiwa? Daima hakikisha kwamba nukuu ni ya kweli na sahihi (tumia tovuti rasmi https://egwwritings.org/).

EGW WRITINGS®
WHITEESTATE.ORG | ELLENWHITE.ORG